

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Südamekodud AS
kristina.naaber@sudamekodud.ee
Kooli tee 5, Upa küla, Saaremaa vald
93857, Saare maakond

26.06.2026 nr 5.1-3/15858-1

JÄRELEVALVE KOKKUVÕTE

ÜLDSÄTTED

Järelevalve teostamise õiguslik alus: sotsiaalhoolekande seadus § 157 lõige 1.

Järelevalve teostamisel kontrolliti Südamekodud AS (registrikood 14168513) väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse (hooldusteenus) osutamise vastavust sotsiaalhoolekande seaduses (SHS) ja sotsiaalkaitseministri 19.06.2023 määruses nr 36 "Nõuded väljaspool kodu osutatavale ööpäevaringsele üldhooldusteenusele" (määrus nr 36) sätestatud nõuetele ning majandustegevuse nõuete täitmist tulenevalt majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse (MSÜS) § 30 lõikest 2.

Järelevalve teostamise tegevuskoht: Kooli tee 5, Upa küla, Saaremaa vald, Saare maakond.
Paikvaatluse aeg: 07.05.2026 kell 13-15.00.

Järelevalve teostajad: Sotsiaalkindlustusameti (SKA) üldosakonna järelevalve talituse juhtivspetsialist Svetlana Kubpart (järelevalve juht) ja peaspetsialist Ülle Sihver. Järelevalvetoimingute juures osales juhataja Kristina Naaber.

Järelevalvemenetluses kasutatud meetodid: paikvaatlus, dokumentide analüüs, vestlused töötajatega, kirjalik tagasiside kohalikult omavalitsuselt, e-kirjavahetus, päringud karistusregistris, majandustegevuse (MTR)- ja töötamise registris (TÖR) ning sotsiaalteenuste- ja -toetuste andmeregistris (STAR). Juhuvalimina küsiti tagasisidet ka üheksa teenusesaaja lähedaselt, ent ükski teenusesaaja lähedane tagasisidet ei andnud.

I. JÄRELEVALVE TULEMUSED

Sotsiaalkindlustusamet (SKA) tuvastas, et Südamekodud AS ei täitnud järgmisi õigusaktides sätestatud nõudeid:

1. **MSÜS § 30 lõige 2**, mis kohustab ettevõtjat teatama tegevusloa kontrolliesemega ja kõrvaltingimustega seotud asjaolude muutumisest tegevusloa andmiseks pädevale majandushaldusasutusele viivitamata, kuid hiljemalt viie tööpäeva jooksul. Töötajate nimekirja ja tööajatabelite (periood 01.03.2026-31.05.2026) kontrollimisel ning MTR 06.05.2026 andmetega võrdlemisel selgus, et töötajate üldarv erines 10 võrra. Järelevalve menetluse käigus selgus, et üks MTR nimekirjas olev töötaja oli asutuses töö lõpetanud ja 11 töötajat oli nimekirja lisamata.

Hooldekodu korrastas järelevalvemenetluse ajal MTR-i tegelikkusega vastavaks. Rikkumine kõrvaldati 12.06.2026.

2. **SHS § 144 lg 5 punktid 1 ja 2**, mille alusel kannab väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse osutaja sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistrisse 14 kalendripäeva jooksul teenusele asumisest või teenuse osutamise lõpetamisest:
- teenust saava isiku käesoleva seaduse § 142¹ lõikes 1 punktis 1 nimetatud üldandmed;
 - isikule teenuse osutamise lõpetamise andmed.

Paikvaatluse päeval oli teenusel 102 inimest. Sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistri (STAR) andmetel oli seisuga 07.05.2026 Hooldekodu nimekirjas 93 teenusesaajat. Asutuse juhataja võrdles nimekirju ning leidis, et STAR nimekirja on jäänud kolm isikut, kes enam teenust Saaremaa Südamekodus ei saa ja 15 isikut oli STARi lisamata. Koostöös kohalike omavalitsustega korrigeeriti STAR nimekiri 08.06.2026.

SKA seisukoht: Südamekodud AS (Saaremaa tegevuskoht, tegevusluba nr SÜH000127) kõrvaldas puudused järelevalvemenetluse jooksul. SKA tuvastas, et Südamekodud AS järgib hooldusteenuse osutamisel SHS-is ja määruses nr 36 sätestatud nõudeid.

SKA lõpetab järelevalvemenetluse.

II. JÄRELEVALVEMENETLUSE KOKKUVÕTE

SKA algatas Südamekodud AS Saaremaa tegevuskohas 06.05.2026 järelevalvemenetluse SHSis ja määruses nr 36 sätestatud nõuete täitmise kontrollimiseks ning viis läbi etteteatamata paikvaatluse 07.05.2026. Teenuseosutajale on lubatud Saaremaa tegevuskohas osutada üldhooldusteenust 144 inimesele. Sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistri (STAR) andmetel oli seisuga 07.05.2026 hoolekodu nimekirjas 93 teenusesaajat, paikvaatluse päeval oli juhataja andmetel teenusel 102 teenusesaajat. Majandustegevuse registrisse (MTR) oli seisuga 06.05.2026 kantud 24 teenust vahetult osutavat töötajat (neist 13 abihooldustöötajat). Järelevalve menetluse ajal korrigeeriti töötajate nimekirja MTRis ja viidi see vastavusse tegelikkusega. Hooldekodu veebilehel on avaldatud hooldusteenuse osutamist puudutav teave: Hooldekodu kontaktandmed, asukoht, teenuste kirjeldus, kohamaksumuse info ja nõuanded, samuti kodukord, lepingutingimused, korduma kippuvad küsimused jm.

Hooldekodus on välja töötatud mitmeid teenuse osutamisega seotud juhiseid (nt hooldustöötaja toimingud, joogiringid ja asendivahetuse kellaajad, pesugraafikud ja muud toimingute lehed, veebipõhine rakendus ELDYcare) mille üldiseks eesmärgiks on kvaliteetse ja turvalise teenuse osutamine.

Saaremaa tegevuskohas osutatakse teenust kolmel korrusel, toad on kahekohalised või privaatsed. Kahekohalistes tubades võimaldatakse privaatsust siinidel kardinatega või tehakse hooldustoiminguid toa juures paiknevas tualetis. Toad on sisustatud sarnaselt, tubades on funktsionaalvoodid, enamikes tubades ka tualetiga vannituba, kummut ja öökapid. Soovi korral on teenuseosutajatel võimalik sisustada tuba isiklike esemete, toataimede ja muu meelepärasega. Korruste vahel on võimalik liikuda trepist või liftiga. Ligipääs trepile on korrustel piiratud turvaväravaga. Hooldekodus puudub tõhus abi kutsumise süsteem, ent soovi korral on võimalik rentida käepaelaga häirenupud. Teenusesaajatele on õues liikumiseks siseõu lehtlaga ning ka majaesine territoorium, siseõu planeeritakse piirata aiaga. Välisuks on ei ole lukustatud, külalised võtab vastu administraator. Toitu kolmeks söögikorraks valmistatakse kohapeal, lisaks pakutakse õhtuoodet. Süüakse nii tubades kui osakondade söögitubades. Manikööri, pedikööri ja juuksuriteenuste teostamiseks on sisse seatud eraldi ruum koos vajaminevate seadmetega.

Majandustegevusnõuete täitmine

MSÜS § 30 lõike 2 kohaselt on tegevusloa omajal kohustus teavitada tegevusloa väljaandjat (SKA) hiljemalt viie tööpäeva jooksul muudatustest, mil hooldustöötaja või abihooldustöötaja tööleping on sõlmitud või on tööleping lõpetatud. Tegevusloa väljastajal peab olema võimalus

kontrollida hooldustöötaja või abihooldustöötaja vastavust nõuetele. Seisuga 07.05.2026 oli tegevusloal MTRis märgitud 24 hooldus-ja abihooldustöötajat. 13.05.2026 korrigeeris juhataja töötajate nimekirja, eemaldades ühe töötaja ja lisades 11 uut töötajat. Seisuga 22.06.2026 on asutuses 37 teenust vahetult osutavat töötajat, neist 19 abihooldustöötajat.

SHSis ja määruses nr 36 sätestatud nõuete täitmine

SHS § 20 lõigete 2 ja 3 ja määruse § 2 lõigete 1 – 4 alusel tuleb teenuseosutajal tagada hooldusteenuse saajale hooldustoimingud ning muud toetavad teenused, mis on määratud kindlaks teenusesaaja hooldusplaanis. Juhulvalimina kontrolliti 10 teenusesaaja hooldusplaane ja hooldusplaanide ülevaatamist. Kontrollitud hooldusplaanid olid nii koostatud ja kui üle vaadatud õigeaegselt. Hooldustoimingud jagunevad isikuhooldustoiminguteks, terviseseisundiga seotud toiminguteks ning füüsilise, vaimse ja sotsiaalse aktiivsuse toetamisega seotud toiminguteks. Kõigi hooldustoimingute tegemisel tuleb teenuseosutajal tagada teenusesaajale privaatsus, tema tahte ja võimekuse arvestamine ning enne hooldustoimingu tegemist selle sisu selgitamine. Hooldekodus kasutatakse privaatsuse tagamiseks siinidel vahekardinaid. Siiski ei ole vahekardinad kõikides tubades. Tahet ja võimekust arvestatakse hooldustoimingute teostamisel viisil, et toiminguid saadavad hooldustöötajad selgitava jutuga, tuppä sisenedes koputatakse.

SKA seisukoht: teenuseosutaja täidab SHS § 20 lõikeid 2 ja 3 ja määruse § 2 lõikeid 1 – 4.

Määruse § 2 lõikes 5 loetletud isikuhooldustoimingud

Hooldekodu tagab teenusesaajatele järelevalve ja hooldustoimingud, mida teostatakse lähtudes teenusesaaja abivajadusest. Teenusesaajate hulgas on nii dementsusega inimesi kui ka erinevate haiguste tõttu voodikeskseid. Mitmed teenusesaajad on voodikesksed ja paigutatud seepärast esimesele korrusele. Dementsuse ilmingutega teenusesaajad on põhiliselt kolmandal korrusel. Need kaks korrust on ka enim koormatud- küsitletud töötajate hinnangul on kvaliteetse teenuse tagamiseks puudu nendelt korrustelt vähemalt üks hooldus- või abihooldustöötaja. Vestlustest teenust vahetult osutavate töötajatega selgus, et hooldustoimingute töölehti täidavad hooldustöötajad peamiselt hooldustöö rakenduses, ent ajanappuses ELDYcare sissekandeid ei loeta ja ka mõned hooldustoimingud võivad seetõttu jääda puudulikuks (kreemitamine, suuõõne hooldus ja proteesihoidus). Puudusena toodi välja ka abi kutsumise süsteemi puudumine.

Hooldustöötajad abistavad ja juhendavad teenusesaajaid söömisel ja joomisel. Toitlustatakse nii söögisaalis, osakondade söögitubades kui teenusesaajate tubades. Kasutusel on hooldustööd toetavad abivahendid (nt tõstuk, pesemisraam ja -tool, lamatiste vastased õhkmadratsid, libilinald jms). Hooldekodu töötajad peavad abivahendite hulka piisavaks. Teenusesaajate ülekeha pesemist teostatakse seitsme päeva tagant, samale päevale planeeritakse ka voodi korrastamine ja voodipesu vahetus. Teenusesaajad kannavad isiklikke riideid, mis on markeeritud. Teenusesaajate riided pestakse hooldekodus kohapeal. Teenustele väljapoole maja saab liikuda koos lähedasega või asutuse sõidukiga. Lisaks saab tellida tasulisi teenuseid kohapeal, näiteks juukselõikust, pediküüri, maniküüri. Hooldekodus abistatakse ja juhendatakse teenusesaajaid üle keha pesemisel, abistatakse küünte, juuste ja habeme korrastamisel, korraldatakse vajadusel transport väljapoole maja, vajadusel toetatakse nii teenusesaajat kui tema lähedast elulõpustoimingutes.

SKA seisukoht: Hooldekodu tagab enamjaolt määruse § 2 lõikes 5 loetletud isikuhooldustoimingud.

Määruse § 2 lõikes 6 loetletud terviseseisundiga seotud toimingud

Saaremaa tegevuskohas töötavad neli öde kuuel päeval nädalas. Ödede ülesanne on jälgida teenusesaajate terviseseisundit, raviskeemi, teha koostööd perearstidega ja osutada õendusabi. Öde juhendab hooldustöötajaid terviseseisundiga seotud tegevustes, näiteks veresuhkru ja vererõhu mõõtmisel, silmatilkade panemisel, kreemitamisel või plaastrite vahetamisel. Info märgitakse nii puhketubades olevatele markertahvlitele, õendusdokumentidesse kui ELDYcare'i, samuti edastatakse kolleegidele hommikul koosolekul. Hooldustöötajad oskavad ära tunda lamatisi ja ohtlikke terviseseisundeid, anda esmaabi, jälgida üldist terviseseisundit. Infot

jagatakse ka õdede ja hooldusjuhiga, vajadusel konsulteeritakse perearsti infotelefoniga või kutsutakse kiirabi. Terviseseisundiga seotud toiminguks on ka abistamine ja juhendamine ravimite manustamisel. Teenusesaajate retseptiravimite tellimusi teevad õed. Ravimeid hoitakse õdede ruumis, ravimid on tellitud isikupõhiselt pakendatuna. Töötajad hindavad, et õdedel on teenuse osutamisel suur roll, nad on esmase abivajaduse hindamise juures, hoiavad ühendust raviarstidega, et raviskeem oleks ajakohane ning on oluliseks lüliks terviseteenuste broneerimisel.

SKA seisukoht: Hooldekodu tagab määruse § 2 lõikes 6 loetletud terviseseisundiga seotud toimingud.

Määruse § 2 lõikes 7 loetletud füüsilise, vaimse ja sotsiaalse aktiivsuse toetamisega seotud toimingud

Igal teenusesaajale on koostatud isiklik hooldusplaan. Hooldusplaanid on koostatud ja ülevaadatud elektrooniliselt ELDYcare keskkonnas. Hooldekodu ei täienda/muuda olemasolevat hooldusplaani, vaid loob hooldusplaani aegumisel uue, mistõttu on keeruline võrrelda, mil moel on seisund viimase perioodi jooksul muutunud. Analüüsitud hooldusplaanides oli kavandatud teenusesaajatele füüsilise, vaimse ja sotsiaalse aktiivsuse toetamisega seotud toiminguid (nt piisav võimetekohane liikumine, käsitööga tegelemine juhendajaga, kirikutund).

Hooldekodus viiakse regulaarselt läbi mõtestatud aktiveerivaid tegevusi, näiteks mängitakse bingot, vaadatakse ühiselt filme ja võimeldakse, tähistatakse tähtpäevi. Hooldekodus töötab tegevuste koordinaator, kes motiveerib teenusesaajaid osalema vabaaja tegevustes ja liikumisel. Iseseisvalt liikuval teenusesaajatel on võimalik värskes õhus viibida maja ees või lehtlas, soovijaid aidatakse õue ka ratastooli ja rulaatoriga. Lähedastega suhtlemist toetatakse. Samas tõid töötajad välja, et ühest tegevuste koordinaatorist on hooldekodus vähe, et kõiki soovijaid aidata õue ja motiveerida tegevustesse, sest tegevuste koordinaator aitab ka teenusesaajate söötmisel, arstide juurde saatmisel ja muude ühekordsete tegevustega. Tegevuste koordinaator on MTRis märgitud kui abihooldustöötaja, mis näitab, et tema põhitegevuseks hooldekodus on hooldustoimingute läbiviimine.

SKA seisukoht: Hooldekodu tagab füüsilise, vaimse ja sotsiaalse aktiivsuse toetamisega seotud toimingud.

SHS § 21 lõige 1-5 (hooldusplaani koostamine)

SHS § 21 lõike 1 kohaselt peab kohaliku omavalitsuse üksus (KOV) inimese üldhooldusteenusele suunamise haldusaktis (nt korraldus) või halduslepingus koos teenust saava inimese ja teenuse osutajaga määrama kindlaks toimingud, mis tagavad inimesele turvalise keskkonna ja toimetuleku (sh põhivajaduste katmise). Saaremaa valla haldusakt sisaldab kõrvalabi vajaduse määrast tulenevad toimingud üldsõnaliselt. Lisaks on välja toodud KOVi poolse rahastuse põhimõtted ning isiku omaosaluse vajadus. Kohalikult omavalitsuselt küsitud tagasiside väljendas üldjoontes rahulolu teenusega, küsimused ja mured lahendatakse jooksvalt ning teenusesaajad on olnud hooldusteenuse osutamisega rahul. Koostöö on olnud sujuv, infot vahetatakse omavahel tihti. Kiidetakse sõbralikku personali, teenusesaaja erivajadustega arvestamist, hooldekodu asukohta, võimalust valida tuba. KOV sotsiaaltöötaja sõnul ei osale nad hooldusplaanide koostamises.

SHS § 21 lõigetes 2 kuni 5 on kirjas nõuded, millele peavad vastama teenuseosutaja koostatavad hooldusplaanid, et tagada teenusesaajale turvaline ja tema abivajadusest lähtuv keskkond. Hooldusplaan tuleb koostada 30 päeva jooksul alates teenuse osutamise alguskuupäevast, kaasates koostamisse teenusesaaja või teenuse rahastaja (lõige 2), koos hooldusvajadusega tuleb ära hinnata tervishoiuteenuse vajadus vastava kvalifikatsiooniga tervishoiutöötaja poolt (lõige 3), kirjas peavad olema hooldusteenuse osutamise eesmärk, eesmärgi saavutamiseks vajaminevad tegevused ning sagedus ja teenuseosutaja hinnang eesmärgi saavutamise kohta (lõige 4) ning hooldusplaanid peab üle vaatama ja vajadusel korrigeerima vähemalt kord poolaastas. Määruse § 2 lõike 1 kohaselt tuleb teenuseosutajal teenusesaajale tagada

hooldustoimingud ning muud toetavad ja toimetulekut tagavad toimingud ja teenused, mis on määratud hooldusplaanis.

Järelevalvemenetluses kontrollis SKA kümne hooldusplaani vastavust SHS § 21 lõigetes 2–5 sätestatud nõuetele. Iga kontrollitud hooldusplaani juurdes oli märge ka lähedase kohta. Hooldusplaan koostab hooldusjuht koostöös õe, lähedaste ja hooldustöötajatega. Hooldusplaanides on teenusesaajate tervishoiuteenuste vajadust hinnanud tervishoiutöötaja ning terviseseisundiga seotud toimingud on planeeritud. Tervishoiuteenuse vajadus on kontrollitud hooldusplaanides täidetud ühetüpselt, näiteks teenusesaajal R. T., S. N. ja P. S. Hooldusplaanis peab olema kajastatud terviseseisundist tulenevad nõuded hooldusele: nt kas esineb lamatiste või kukkumiseriski, kas nahk vajab täiendavat tähelepanu, kas mõni krooniline terviseseisund nõuab regulaarset kontrolli. Kõik hooldusplaanid on saadaval ELDYcare keskkonnas ning tervishoiu- ja hooldustöötajatele kättesaadavad.

SKA seisukoht: Hooldekodu tagab SHS § 21 lõigetes 2 kuni 5 sätestatud nõudeid.

SHS § 22 lõiked 1 kuni 4 sätestatavad teenuseosutaja kohustuse tagada ööpäevaringselt personali olemasolu, kelle kvalifikatsioon ja koormus võimaldavad tegevusi ja toiminguid viisil, mis on kindlaks määratud hooldusteenust saavate isikute hooldusplaanis. Hooldusteenust osutavad vahetult hooldustöötaja ja abihooldustöötaja, viimase tööd juhendab hooldustöötaja. Päevasel ajal on hooldekodus tööl 8 ja öisel ajal 3 hooldus- ja abihooldustöötajat. Töövahetused on 12- ja 16- tunnised. **SHS § 22 lõike 5** kohaselt ei tohi teenust vahetult osutada isik, kelle karistus tahtlikult toimepandud kuriteo eest võib ohtu seada teenust saama õigustatud isiku elu, tervise ja vara. Järelevalve käigus kontrolliti karistusregistrist teenust vahetult osutavate töötajate karistatust, Hooldekodu töötajatel SHS § 22 lõikes 5 sätestatud töötamise piiranguid ei tuvastatud. Juhataja sõnul kontrolliti töötajate karistatust viimati kuu aja eest ning uutelt töötajatelt küsitakse karistusregistri väljavõtet tööle asudes. SKA juhib tähelepanu, et **karistusregistri seaduse § 16 lõike 1** kohaselt on keelatud isikult nõuda tema kohta registris või registri arhiivis hoitavaid andmeid. Päring karistusregistrisse tuleb esitada asutusel. Lisaks töötajatele, tuleb kontrollida ka praktikantide ja vabatahtlike karistatust. Südamekodud AS Saaremaa tegevuskoha juhataja edastas 12.05.2026 töötajate nimekirja 34 hooldus- ja abihooldustöötaja andmetega, kellest 11 polnud kantud MTRi ja ühe töötaja töösuhe oli asutusega lõppenud (L. L), ent andmed MTRist eemaldamata. Hooldekodu tegi parandused MTRi, kõrvaldades rikkumise järelevalve menetluse ajal. Töötamise registrisse (TÖR) olid kantud kõik töötajad peale ühe (M.V), kes töötas perioodil 01.03-31.05.2026 kaheksas vahetuses.

SKA seisukoht: Hooldekodu on täitnud SHS § 22 lõigete 1–5 nõuded. Hooldekodul ei ole veel täitnud nõuet töötajate arvule, mis tuleneb määruse nr 36 §st 3 ja rakendub 01.07.2026, kuna vahetult enne järelevalve menetlust suurendati teenusesaajate arvu tegevusloal, täiendav personal ei ole veel leitud ning loodud teenuskohad ei ole samuti veel täitunud. Juhime tähelepanu, et hoolduspersonali planeerimisel tuleb arvestada teenusesaajate hooldusvajaduse ulatust ja hooldustoimingute mahtu. See on eriti oluline dementsusega ja voodikesksete teenusesaajate puhul, kelle abivalmidus on suurem ja ajamahukam.

SHS § 22¹ lõike 6 kohaselt avalikustab üldhooldusteenuse osutaja teenuskoha maksumuse ning hooldustöötajate ja abihooldustöötajate tegelike kulude (tööjõukulud, tööriietuse, isikukaitsevahendite, tervisekontrolli, vaksineerimise, koolituse ja supervisioonide kulud) maksumuse ühe teenusesaaja kohta. Hooldekodu on [avalikustanud](#) hooldusteenuse kohamaksumuse, mis algab 1475 eurost kuus ja millest hoolduskomponent on 750 eurot.

SKA seisukoht: Hooldekodu on täitnud SHS § 22¹ lõike 6 nõude.

TÄHELEPANEKUD/ETTEPANEKUD/SOOVITUSED

1. Suurendada võimalusi teenusesaajate viibimiseks värskes õhus.
2. Hooldusplaani ülevaatamisel anda hinnang eelmise perioodi planeeritud tegevustele.
3. Kaasata senisest enam hooldusplaani koostamisse teenusesaajaid ja tutvustada hooldusplaani teenusesaaja lähedastele.
4. Võtta kasutusele tõhus abi kutsumise süsteem.

5. Kaaluda täiendava tegevuste koordinaatori palkamist, kelle põhitööks oleks elanike aktiveerimine ja mõtestatud päevategevuste läbiviimine või olemasoleva töötaja ülesannete ümbervaatamist viisil, kus tal ei oleks ülesandeid seoses hooldustoimingutega.

(allkirjastatud digitaalselt)
Svetlana Kubpart
juhtivspetsialist (järelvalve)